

”Yksikään ihminen ei ole saari, täydellinen itsestään”

- John Donne (1572–1631), ote *Rukouksia sairaskuolelta*

- **Joukon** muodostamiseksi riittää yksilöiden jakama tavoite.
esim. bussissa matkustajia yhdistää tavoite päästä perille
- **Yhteisö** on joukkoa kiinteämpi ihmisryhmä.
esim. perhe, harrastusseura, joukkue, tiivis kaveripiiri

Yhteisöjen piirteitä

Pohdi Yhteisöä koossapitäviä voimia.

- Mieti, mihin erilaisiin yhteisöihin sinä kuulut?

Mikä pitää ihmisiä yhdessä?

- Tönnies: yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen sosiaalinen side
- Weber: rationaalis-legaalinen side
- karismaattinen sosiaalinen side

Kuka luo sosiaalista toimintaa?

- Yksilöt tekevät valintoja.
- Yhteiskunnalliset rakenteet ohjaavat valintoja.

Side	Yhteisöllinen	Yhteiskunnallinen
Yhdistävä tekijä	Yhteiset arvot	Rakenteet
Yhteisöön kuuluminen	Itseisarvo	Välinearvo
Esimerkki	Kaveriporukka, pieni keskiaikainen kylä	Suomalainen nyky-yhteiskunta

Kuva1: F. Tönnies - Mikä pitää ihmisiä yhdessä?

Yhteisö, yhteiskunta ja valtio

- **Yhteisö** on ihmisryhmä, jota yhdistää jaetut tavoitteet, arvot ja normit.
 - Jäsenet tietävät paikkansa, tehtävänsä ja vastuunsa.
- **Yhteiskunta** on laajaan ilmiöön viittaava kattokäsite.
 - Yksilöt ja yhteisöt tietyllä maantieteellisellä alueella muodostavat yhteiskunnan.
 - Voi viitata esim. tietyn alueen yhteisöön, valtioon, poliittisiin käytäntöihin, elämäntapaan, infrastruktuuriin, kansalaisten toimintaan, mediaan ja kulttuuriin.
 - **Sosiologi Ferdinand Tönnies** (1855–1936): Modernisaatio on siirtymä tiiviistä lähiyhteisöstä väljempään muodollisten sääntöjen ohjaamaan yhteiskuntaan.
- **Valtio** muodostuu tietyn alueen hallintomuodosta ja laeista.
 - yhteiskuntaa suppeampi käsite
- **Max Weber** (1864–1920): Valtio on organisaatio, jolla on yksinoikeus käyttää väkivaltaa tietyllä maantieteellisellä alueella.
 - ulkoisia uhkia vastaan: armeija
 - sisäisiä uhkia vastaan: poliisi

Instituutiot ja sektorit

- **Instituutioita** ovat yhteiskunnan kannalta tärkeät ja vakiintuneet käyttäytymismallit ja laitokset.
 - esim. koulu, kirkko, perhe, loma
- Näkemykset vastuunjaosta yhteiskunnassa vaihtelevat: minkä sektorin pitäisi huolehtia esim. kansalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista?
 - **Julkinen sektori** = valtio ja kunnat
 - **Yksityinen sektori** = yksityiset yritykset
 - **Kolmas sektori** = kansalaisjärjestöt ja yhdistykset

Yhteiskuntatieteet, politiikka ja filosofia

- **Yhteiskuntatieteet** pyrkivät selvittämään, miten asiat ovat ja mitkä mekanismit vaikuttavat yhteiskunnassa.
 - tavoite **deskriptiivinen** eli kuvaava
- **Politiikka** pyrkii muuttamaan yhteiskuntaa toivottuun suuntaan.
 - tavoite **pragmaattinen** eli käytännöllinen
- **Yhteiskuntafilosofia** pohtii tieteen kuvaaman nykytilanteen tai politiikan tavoitteleman muutoksen oikeutusta.
 - tavoite **normatiivinen** eli arvioiva

Syventävä näkökulma:

Millä tavalla yhteiskunnat ovat olemassa?

- Yhteiskuntafilosofian kaikki kysymykset eivät välttämättä ole normatiivisia.
- **Sosiaalinen ontologia** tutkii yhteiskunnan ja yhteisön olemassaolon tapaa.
 - **Konstruktivismi:** Yhteiskunta on sosiaalisen kanssakäymisen muodostama rakennelma.
 - **Realismi:** Yhteiskunnallisilla ilmiöillä on todellisia ihmisestä riippumattomia ominaisuuksia (esim. talouden lait).

Rakennepakot

Rakennepakot ovat yhteiskunnassa vaikuttavia lainalaisuuksia, joiden seurauksia yksilöt eivät voi väistää. Esimerkiksi talousmarkkinoiden heilahdukset vaikuttavat elämäämme, halusimme tai emme.

- Esim. sukupuolijärjestelmä, perheinstituutio, yhteiskuntaluokat